

Alle statsforvaltere og kommuner

Deres ref:

Vår ref: 2020/53096-33

Arkivkode: 012

Dato: 25.03.2021

IVARETAKELSE AV SÅRBARE BARN OG UNGE I EN TREDJE SMITTEBØLGE

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet vil minne om myndighetenes strategi, som er å holde pandemien under kontroll samtidig som tjenester for barn og unge holdes åpne. Tiltaksbyrden for barn og unge skal være så lav som mulig, og smitteverntiltakene skal ikke øke belastningen for barn, unge og utsatte familier unødige.

Barnehage og skole er de viktigste arenaene for å fremme barn og unges utvikling. Det er der barn har tilgang på læring, sosial omgang og trygge voksne som kjenner barna og som kan oppdage om de har det vanskelig. Også deltagelse i fritidsaktiviteter har mange positive effekter for barns liv, helse og utvikling. Gjennom aktivitetene utvikler man vennskap, mestring og fellesskapsfølelse. Konsekvensene av stengte eller sterkt reduserte tjenester og arenaer for barn og unge kan være alvorlige, særlig for de som har det vanskelig fra før. Det viktigste tiltaket for barn, unge og utsatte familier er derfor å holde tjenestene for disse målgruppene åpne og tilgjengelige så langt som overhodet mulig.

Statusrapporter fra [Koordineringsgruppen for tjenester til sårbare barn og unge under pandemien](#) peker på at smitteverntiltakene i stor grad har gått ut over barn og unges livssituasjon. Det er indikasjoner på økning av vold og overgrep i hjemmet. Psykisk uhelse hos barn og unge har økt både i omfang og alvorlighetsgrad. Det har vært begrensninger i tilbudet til barn med funksjonsnedsettelse. Hjemmeundervisning har gitt dårligere opplæring og elever med særskilte behov har fått dårligere oppfølging.

For å redusere konsekvensene av pandemien, både for å beskytte ansatte og barn mot smitte og samtidig ivareta barn og unges rettigheter og behov, har myndighetene gitt tydelige anbefalinger til tjenestene. Statsforvalter har ansvar for å følge opp strategien og sikre at kommunene jobber i samsvar med følgende prinsipper:

1. Tjenestene til barn, unge og utsatte familier skal være åpne og tilgjengelige

Alle nødvendige tjenester til barn og unge skal være åpne og fysisk tilgjengelige. Det betyr at det skal være ansatte fysisk til stede i lokalene i ordinær åpningstid, slik at innbyggere uten avtale kan oppsøke tjenestene. Anbefalingen om 2 meters avstand gjelder ikke for helsetjenesten, barnehager og skoler, eller andre tjenester for sårbare grupper der det i praksis kan hindre normal drift av tjenestene. Hjemmekontor og digitale møter skal kun brukes når det er forsvarlig. Dette forutsetter effektive smittevernstiltak i tjenestene, slik at ansatte og brukere beskyttes mot smitte og risikoen for nedstengning minimeres. Trafikklysmodellen i skoler og barnehager er eksempler på dette. Andre tjenester må på samme måte ha strategier for å håndtere ulike grader av smittetrykk innenfor sine områder. En forutsetning for at det helhetlige tjenestetilbudet til barn, unge og utsatte familier kan opprettholdes er at det tverretatlige samarbeidet ivaretas. Det vises i denne forbindelse til [informasjonsskriv om tilstedeværelse og fysiske møter for tjenester av betydning for utsatte barn og unge](#).

2. Smitteverntiltakene skal komme som en konsekvens av smitte i lokalmiljøet

Stengning av tjenester til barn og utsatte familier skal være siste utvei. Smitteverntiltakene skal være reaktive, som en konkret respons på lokal smitte. Forholdsmessigheten må vurderes, slik at tiltakene ikke er strengere enn det smittesituasjonen tilsier. Det er summen av smitteverntiltak som skal vurderes, og en må unngå å legge "lag på lag" med stadig nye smitteverntiltak som samlet sett gir en tyngre tiltaksbyrde enn det smittesituasjonen tilsier er nødvendig.

3. Tjenestene skal tilstrebe tilstrekkelig kapasitet og høy kvalitet

Det er den enkelte tjeneste som har ansvar for å ha tilstrekkelig planverk for å opprettholde drift gjennom pandemien. Kapasitet og kvalitet skal opprettholdes på et høyt nivå så langt det er mulig. Dette forutsetter både interne prioriteringer i den enkelt kommune, og at arbeidsformer tilpasses. Personell som arbeider med barn og unge skal ikke omprioriteres til andre oppdrag.

Ved begrensninger i skole- og barnehagetilbudet, må tjenestene tenke nytt om hvordan de kan identifisere, henvise og følge opp sårbare barn og unge. Barneverntjenesten har i slike situasjoner en viktig veiledningsfunksjon ovenfor øvrige tjenester. Det vises til informasjon om [hvordan ha kontakt med utsatte barn og unge når barnehager og skoler er stengt](#).

Gruppen sårbare barn og unge har økt under pandemien og øker i takt med tiltakenes styrke og lengde. Tjenestene må derfor ha en særskilt oppmerksomhet rettet mot:

- Barn og unge de ikke har oversikt over.
- Barn og unge det kan være bekymring for.
- Barn og unge de vet er i en krevende livssituasjon.
- Barn og unge som er i et oppfølgings- og/ eller behandlingsforløp.

Også tjenester for voksne bør ha en særlig oppmerksomhet rettet mot klienter eller brukere som har barn og proaktivt følge med på om barna får oppfølging dersom det kan være behov for det.

Bufdir har oppdatert brev om hvordan barneverntjenesten bør prioritere sine oppgaver i forbindelse med koronasituasjonen dersom det ikke er mulig å løse alle oppgavene. Den reviderte utgaven datert 24. mars er tilgjengelig [her](#).

4. Barn, unge og utsatte familier skal vite hvordan de kommer i kontakt med tjenestene

Erfaringer har vist at unge kan være usikre på hvordan de kan komme i kontakt med tjenestene når tilbudene er redusert. Dette forutsetter tilpasset og lett tilgjengelig informasjon til brukerne og samarbeidende tjenester om hvorvidt tjenestene arbeider som før eller om det er foretatt tilpasninger begrunnet i smittevern. Det må særlig informeres om:

- Hvor barn og unge som er i et oppfølgingsløp kan henvende seg for å nå sine kontakter i hjelpeapparatet.
- Hvor barn og unge som har et nytt behov for bistand kan henvende seg.

5. Medvirkningsprosesser skal opprettholdes

Kommuner har en plikt til å opprette råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd eller andre medvirkningsorgan for ungdom. Under pandemien har vi sett at flere kommuner ikke har opprettholdt disse funksjonene, og deres rett til medvirkning i beslutninger som gjelder dem har ikke blitt fulgt opp. Bufdir vil minne om at når kommuner planlegger å utarbeide smitteverntiltak som berører barn, unge og personer med funksjonsnedsettelse må disse gruppene involveres i prosessen. Møter med råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsrådene må opprettholdes også under pandemien. Det viser i denne forbindelse til [veileder for ungdomsråd](#) og [veileder for råd for personer med funksjonsnedsettelse](#).

Med hilsen

Anders Henriksen
Divisjonsdirektør

Kai Agnar Finsnes
Divisjonsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Tenk miljø – velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no